

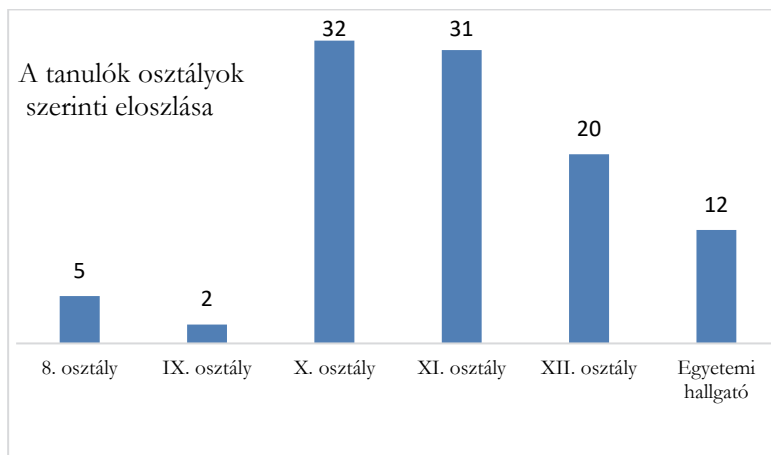
Hogyan tovább, FIRKA?

I. rész

Tanulók online beküldött véleménye a FIRKA c. lappal kapcsolatban

2019 őszén két online felmérést indítottunk el a FIRKA c. lappal kapcsolatban abból a célból, hogy a lap megalapításának a 30. évére visszajelzést nyerjünk az olvasóktól, tanároktól, terjesztőktől, hogy ezek figyelembevételével emelhessük a lap színvonalát. A tanulókhoz, diákokhoz intézett kérdésekre 103-an válaszoltak (főleg líceumi tanulók), a tanárokhoz megfogalmazott űrlapot 35 tanár válaszolta meg, töltötte ki. A FIRKA 30 éves fennállásának a megünneplésére az évforduló évében nem kerülhetett sor a koronavírus-járvány miatt, de azt egy évvel később, 2021. február 20-án online módon megtartottuk mintegy félszáz bejelentkezővel. A jelen felmérés következtetései nagyban összeesngtek a találkozó elhangzottakkal. Az alábbiakban a tanulók által kitöltött felmérés eredményeire szeretnénk reflektálni, és ezekhez néhány következtetést megfogalmazni.

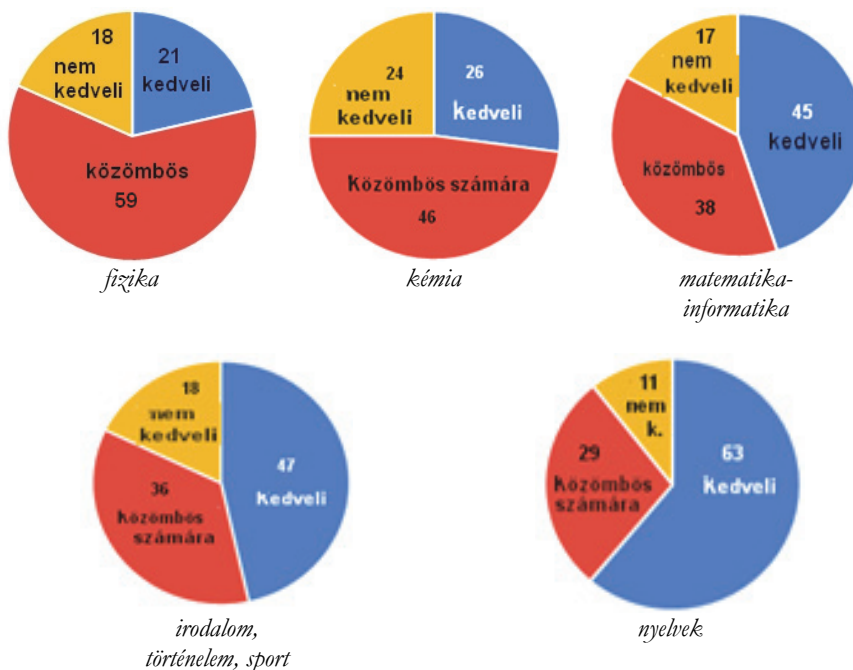
Legtöbb tanuló a marosvásárhelyi Bolyai Farkas Elméleti Líceumból válaszolt az űrlapunkra. Az iskolák a református kollégiumok (Kolozsvár és Kézdivásárhely), a Horváth János Elméleti Líceum (Margitta), Segítő Mária Római-katolikus Gimnázium (Csíkszereda), Kőrösi Csoma Sándor Líceum (Kovászna), Márton Áron Gimnázium (Csíkszereda). De egyetemi hallgatók is válaszoltak: BBTE (Kolozsvár), MOGYE (Marosvásárhely) és PKE (Nagyvárad).

Ennek ellenére, a válaszoló tanulók (akiknek mintegy kétharmada reál, egyharmada humán osztályba jár, és akiknek a háromnegyede lány) száma elmarad a várakozásunktól, ahhoz képes, hogy hány tanulóhoz juttatjuk el a Firkát. Ez úton is köszönjük a tanulók válaszait.

A tanulók válaszai a felmérő kérdéseire és azok értelmezése

a) Milyen tárgyakat kedvel és milyen mértékben?

A fenti diagramokból látható, a legnagyobb kedveltség (jobb oldali körcikk) a nyelveké, majd nagyjából ugyanolyan mértékű kedveltséggel az irodalom, a történelem, a matematika és a sport következik, végül, a legkevésbé kedvelt tárgyként a kémia és a fizika zárja a sort. Az utóbbi kettő az ún. kemény tantárgyak közé tartozik, és mivel kevés gyakorlati tevékenység van jelen az tanórákon, nehezen sajátítható el. A matematika elméletibb tárgy, és már kiskortól több órában tanítják, könnyebben megkedveltethető. A többi tárgy az emberhez közelebb álló, ezért nagyobb a kedveltségük. A Firkára már csak azért is szükség lenne, hogy legalább e két tárgy kedveltségét növelni lehessen. (A százalékos összeg azért nem teljes, mert a válaszok egy elenyésző része nem releváns: pl. nincs ilyen tantárgyuk stb.)

b) Hallott-e a FIRKA c. lapról?

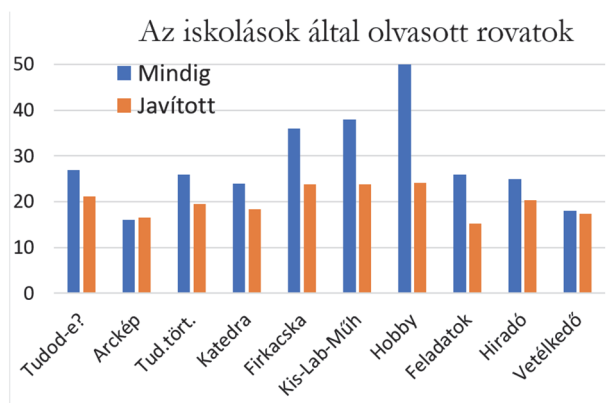
Kiderült, hogy a tanulóknak majdnem a fele nem hallott a lapról, így ők már a további kérdésekre nem is válaszoltak. Ilyen szempontból érdemes lenne a jobb népszerűsítés lehetőségein elgondolkozni.

c) Előfizetnek-e a FIRKA c. lapra, vagy meg szokták vásárolni?

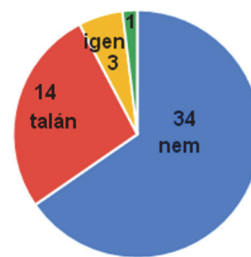
Az is kiderült, hogy a tanulóknak csak a negyede fizet elő a lapra. Ugyanolyan hányadot tesz ki azoknak a száma, akik nem fizetnek elő a lapra, illetve csak néha vagy soha sem veszik meg a lapot. Vajon, ha a javaslataikat megvalósítjuk, akkor sem? A lapot kellene vonzóbbá, érdekesebbé tenni.

d) Milyen rovatokat szoktak elolvasni a FIRKA c. lapból?

A tanulók azokat a rovatokat kedvelik, amelyekkel kapcsolatos elvárásaikat is megfogalmazták: Hobby, Kísérlet-labor-műhely (barkácsolás), Firkácska, és talán még a Tudod-e? rovat. Ezek a rovatok kellene nagyobb felületet kapjanak. A Firkácska igénye azt az üzenetet hordozza, hogy jó lenne ebben a rovatban a tanulók munkáiból közölni. Ehhez helyi „műhelyek”, iskolai Firkácskák megléte szükséges. A lapot viszont mindenki ajánlaná másoknak, még akkor is, ha ő nem olvassa.

A tanulók túlnyomó többsége (kb. kétharmada) elutasítja, hogy részt vegyen a lap szerkesztésében, és csak egy-negyedük tétovázna, ami azt tükrözi, hogy nem tudják, miben áll ez a munka. Ha az iskolákban létezne egy Firkácska mintájú diáklap, megtörténhetne a jövő szerkesztőinek a kinevelése is. Egyben anyagok is érkezhetnének a tanulók tollából, ami talán vonzóbbá tehetné a lapot a számukra. Ehhez az iskolákban olyan kollégákra kellene támaszkodni, akik ebben a munkában értelmet látnak.

Szeretnél részt venni a lap szerkesztésében?
(53 válasz)

e) *Szövegek-e feladatmegoldásokat beküldeni?*

Erre a kérdésre a válaszadóknak csupán a fele reagált, ennek is több mint a háromnegyede azt válaszolta, hogy sose. Gyakorlatilag elhanyagolható azoknak a száma, akik feladatokat szövegek oldani. Nagyobb (anyagi, erkölcsi) jutalmak kilátásba helyezése lenne a megoldás?

A Vetélkedő rovat valamivel gyengébben áll a feladatmegoldó rovathoz képest, ha azokat vesszük számításba, akik mindig küldenek be feladatmegoldást. Ha súlyarányosan beszámítjuk a néha és a ritkán jelentkezőket, akkor a helyzet fordított, de akkor is a legalacsonyabb az érdeklődés e két rovat iránt. Újabban e rovatban a részvételi szándék drasztikusan lecsökkent. Pedig nyári táborozásokat vagy pénzzutalmat nyertek a helyes megoldásokat beküldő tanulók.

f) *Mit tartalmazzon a lap?*

- A tanulók a felkínált válaszlehetőségek alapján a lapban leginkább az érdekességekre számítanának, meg arra, hogy az írások színvonala jobban igazodjon az életkori sajátosságokhoz. A sorrendet követi a humor, a gazdagabb illusztrálás, a barkácsolás és az, hogy a lap tartalma kövesse jobban az iskolai anyagot.
- A tanulók szabadon megfogalmazott javaslatai a következőket tartalmazta: A tudományok hétköznapi alkalmazása. •Aktuális tudományos kérdések, viták felvázolása, bemutatása. •Tudomány az irodalomban. •Legyen több barkácsolós feladat is. •Csillagászat. •Humor. •Mindennapok tudománya. •Érdekességek. •Több keresztrejtvény. •Nagyon tetszett a 28. évf. 1. számából a Katedra rovatból (...) *Emlékeim kiváló tanáraimról* c. cikk. Szeretnék még sok ehhez hasonlóat olvasni. Továbbá élvezettel böngészem a tudománytörténeti érdekességeket és a képrejtvényeket is. (Valószínűleg nem én vagyok a legmegfelelőbb kérdőív-alany, ugyanis az érdeklődésem a reál osztály ellenére inkább humán irányultságú. Minél több betűt, szöveget látok egy oldalon a számok és műveleti jelek helyett, annál szívesebben olvasom el a cikket.). •Több infót. •Így jó. •Érdekességeket. •Gyors algoritmusokat, melyekkel lehet feladatokat oldani. Esetleg valamit digitális dizájnról vagy érdekes történeteket azokról, akik az arcképcsarnokban „szerepelnek”. •Csillagászat! •Több történelmi rovatot. •Vicceket •Képeket.

Következtetések

Mivel – bevallásuk alapján – a tanulók a fizikát és a kémiát kedvelik a legkevésbé, a Firkának ebben kellene segítenie a tanároknak, tanulóknak. Iskolákban helyi „műhelyek”, iskolai *Firkácskák* működhetnének, ahol bevezethetik a tanulókat a kutatásba, az írásba és a szerkesztésbe. Később ők jelenthetnék az utánpótlást. Az iskolai lap írásaiból válogatni lehetne a Firkába, ami számukra vonzóbbá tehetné a lapot. Ugyancsak növelhetné a lap vonzását, ha humort, több illusztrációt és érdekes kísérleteket, barkácsolást, hobbit stb. tartalmazna. Végül, a lap népszerűsítésére is nagyobb hangsúlyt kellene fektetni (gyakori találkozások az olvasókkal, online bemutatók előadások, médiaszereplések, szórólapok stb.)

Kovács Zoltán